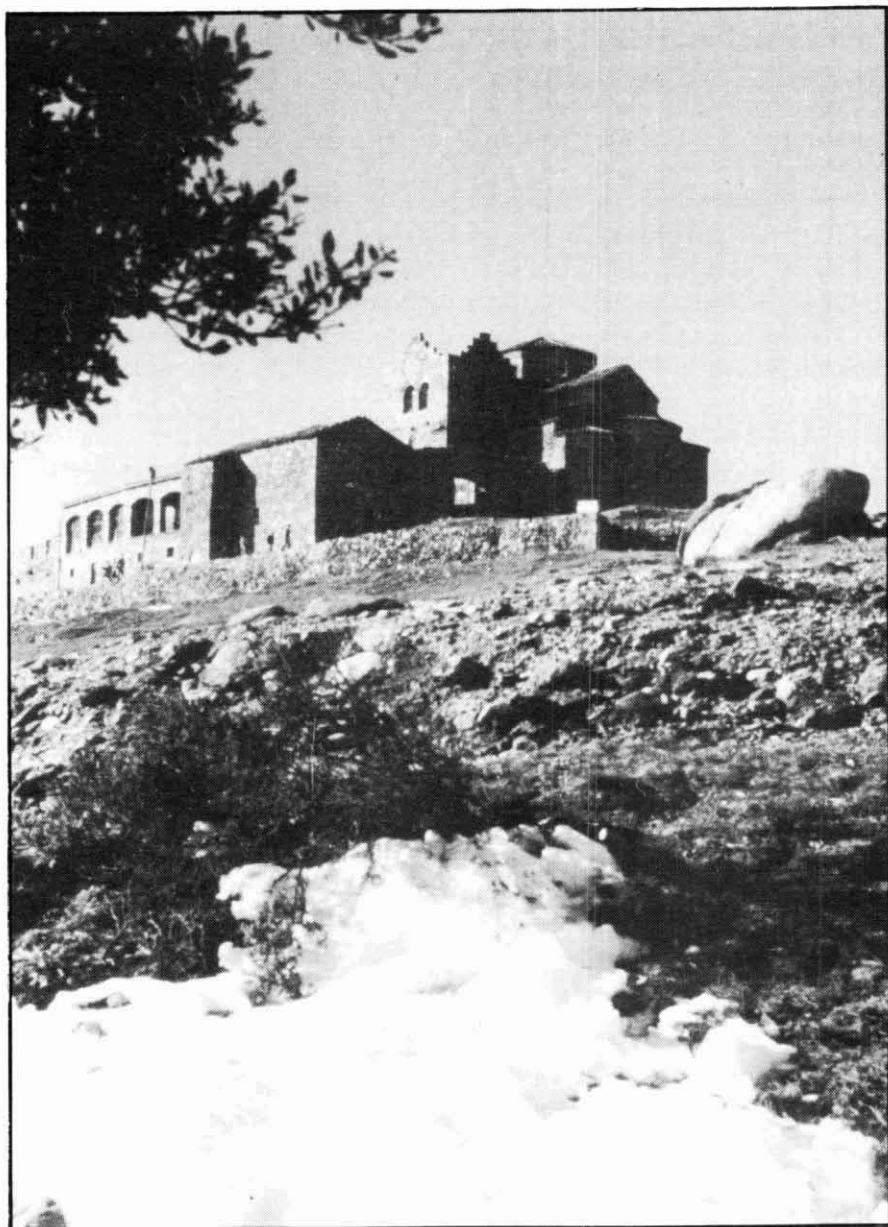

EL PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC

●
Pau Pérez de Pedro

Tot i que tradicionalment ha estat un espai gairebé desconegut per la població de les nostres comarques, el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, que ocupa més de 4000 hectàrees de tres municipis del Bages, és un dels més visitats al nostre país.

La pressió que tradicionalment han exercit els nuclis urbans propers, especialment Terrassa, i altres poblacions del Vallès Occidental, comporta una problemàtica específica en la gestió d'aquest espai natural protegit, que tanmateix ofereix una representació excepcional dels ecosistemes mediterranis, un paisatge d'una bellesa insospitada i un patrimoni cultural destacat.

Monestir de Sant Llorenç del Munt
(Foto: Francesc Vilanova)

El Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona amb la col·laboració dels nou municipis integrats en un Consell Coordinador, i més recentment amb la col·laboració de la Comissió Consultiva, òrgan de participació integrat per representants dels diferents sectors econòmics i culturals vinculats al massís,¹ gestiona el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, amb el propòsit de posar a disposició de la societat un conjunt d'instal·lacions al Servei de l'educació ambiental, la investigació, l'esport, el lleure, etc. Però també, amb el propòsit d'integrar les necessitats del món rural i l'aprofitament dels recursos naturals amb el manteniment dels processos ecològics essencials.

El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i de l'Obac es troba immediatament al nord de la ciutat de Terrassa, i al sud-est de Manresa al sector de la Serralada Pre-litoral Catalana constituint la divisòria natural entre les comarques del Vallès Occidental i del Bages. La conca del Llobregat per l'oest i la del Ripoll per l'est fan que el conjunt destaquï sobre la depressió del Vallès i el Bages.

Ocupa una extensió de prop de deu mil hectàrees. El seu paisatge és aspre, d'altives cingleres i amb una vegetació estesa pels replans de la muntanya, o encaixada dins dels típics sots i canals.

El conjunt del Parc Natural el formen dues carenes principals unides transversalment pel coll d'Estenalles (870 m) que s'allarguen de nord a sud i es desfan a banda i banda en profundes i esponeroses fondalades. La carena oriental és la denominada Sant Llorenç i té el cim més alt de la Mola amb 1.095 m i el Montcau amb 1.053 m. La carena occidental és la serra de l'Obac de menors altituds: Castellsapera 940 m, el Turó de la Pola 930 m i el de la Carlina 933 m.

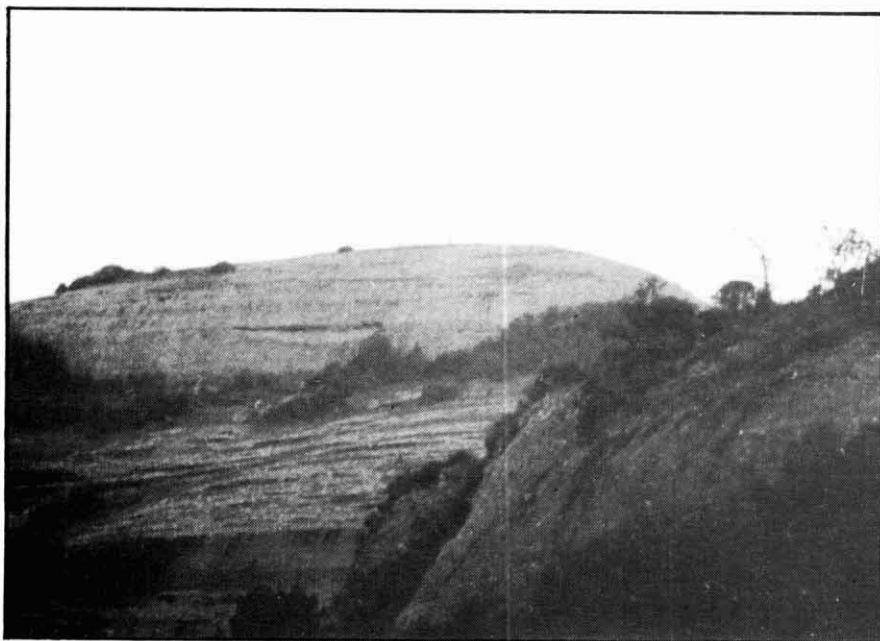
El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac va ésser definit com a espai natural d'especial protecció al *Regional Planning*, elaborat el 1932 per encàrrec de la Generalitat republicana. D'altra banda, l'any 1963 l'antic Ministeri de la Vivenda va aprovar el Pla General d'Ordenació de la Província de Barcelona, en què s'estructurava un sistema provincial de parcs naturals.

Aquest Pla no es va desenvolupar fins arribar els anys 69-70 en què, davant les crítiques en contra de la degradació del territori i amb motiu principalment de la proliferació d'urbanitzacions il·legals, la Diputació de Barcelona inicià una actuació en defensa dels massissos del Montseny i de Sant Llorenç del Munt.

En relació amb aquests últims, successivament es va donar el vist-i-plau a la seva delimitació, es va aprovar inicialment el Pla Especial i, el juliol del 1972, ja de manera defi-

Dades socio-econòmiques bàsiques

- El poblament permanent del massís és molt reduït: 20-25 habitants.
- Hi ha un nombre molt reduït d'explotacions familiars agràries -unes 4-.
- L'activitat ramadera és mínima, i es redueix a algun ramat de bestiar oví.
- Els aprofitaments forestals són importants. Hi ha prop d'una vintena de finques en explotació.
- Els aprofitaments extractius estan limitats a una única explotació.
- Les activitats de lleure tenen una gran importància. Es registren uns 250.000-300.000 visitants cada any.
- Les activitats cinegètiques es troben regulades en una gran part de la superfície del parc en règim de caça controlada.
- Les activitats hoteleres i de restauració es limiten a dos establiments.
- Existeix una urbanització il·legal, els terrenys de la qual es troben en tràmit d'adquisició per part de la Diputació de Barcelona. Actualment se n'ha adquirit ja un 80 %.
- Grans línies de transport d'energia elèctrica creuen el Parc.
- Tres carreteres comarcals i 305 km de pistes forestals el travessen.

Vista del Parc Natural (Foto: F. Vilanova)

Objectius diferencials i finalitats bàsiques en la gestió del parc

- Aturada dels processos urbanitzadors i recuperació dels espais afectats per aquells.
- Manteniment i millora dels sistemes naturals essencials.
- Conservació i rehabilitació del patrimoni arquitectònic i cultural.
- Ordenament dels fluxos de visitants del massís, tot impulsant una determinada ètica ambiental.

Dades naturalístiques, paisatgístiques i culturals

- Paisatge de gran qualitat i elevat valor significatiu.
- Interès geomorfològic i hidrològic molt elevat.
- Fauna hipogea important.
- Baix nivell d'artificialització del massís.
- Presenta uns ecosistemes forestals transformats, en procés de recuperació.
- Patrimoni arquitectònic i arqueològic de gran interès.
- És un gran centre d'excursionisme, espeleologia i, en general, d'activitats del lleure.
- És un espai tradicionalment reivindicat per la societat catalana i, molt en particular, per la població del Vallès Occidental

Problemàtica actual del parc natural

- Lentitud en el ritme d'execució dels equipaments per dificultats en l'adquisició dels terrenys previstos i insuficiència del finançament.
- Pressions pel canvi d'ús en les edificacions existents, per part de la iniciativa particular.
- Dificultats en la creació d'una infraestructura per a l'extinció d'incendis, compatible amb les característiques de l'espai natural.
- Problemes de control de la pressió sobre el parc de vehicles tot terreny i bicicletes de les poblacions que envolten el parc.
- Problemes de regulació i manteniment de la xarxa de camins.
- Dificultats en l'articulació del parc amb la seva perifèria a base d'equipaments d'ús col·lectiu.

nitiva per Ordre Ministerial, amb una configuració que aleshores fou qualificada d'adequada (2.655 ha).

Malgrat aquest èxit inicial aviat es va comprovar que tant la delimitació com la normativa vigent resulta-

ven insuficients i havien d'ésser reconsiderades en la seva totalitat. La Diputació de Barcelona acordà el 31 d'agost de 1979 la revisió del Pla Especial del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, desig manifestat i reclamat des de feia molt de temps per diverses entitats i institucions. El maig de 1982 s'aprovà provisionalment la nova delimitació, i el 4 d'octubre de 1982 ho aprovà definitivament la Comissió d'Urbanisme de Barcelona. Posteriorment el massís fou declarat Parc Natural d'acord amb la Llei 12/85 per Decret de la Generalitat del 20 de febrer de 1987 (106/87).

Amb la creació del Consell Coordinador l'abril de 1983, previst al Pla Especial, la Diputació de Barcelona, va completar l'estructura i els programes per a la gestió del parc, adaptant les experiències d'altres països europeus a les característiques del nostre territori.

El compliment del planejament i el desenvolupament d'un model d'espai en què la gestió dels recursos i del territori ha d'ésser exemplar i exportable més enllà dels seus límits, ha marcat amb claredat la política del Parc Natural. La gestió, en el marc estructural que representa el Pla Especial, s'ha definit a partir de les exigències següents:

- Energia a l'hora d'exigir el compliment de les determinacions dels plans i de defensar els drets establerts en el planejament.
- Respecte a la història i la tradició del país.
- Cooperació i coordinació amb els municipis, institucions públiques i altres administracions.
- Suport a les idees i iniciatives d'interès públic de la societat civil.
- Suport a la millora i la modernització de les activitats econòmiques compatibles amb el planejament.
- Descentralització i desburocratització de les relacions amb els ciutadans.
- Recerca del millor balanç cost-eficàcia i de qualitat en totes les activitats, serveis i inversions.
- Professionalització dels equips de gestió.
- Voluntat pedagògica en l'ordenament de la relació dels usuaris amb els parcs.

- Respecte a l'autonomia dels municipis i de les administracions sectorials.

Els parcs naturals gestionats per la Diputació de Barcelona parteixen d'un procés de planejament que, d'una banda, zonifica el territori i defineix els usos que poden desenvolupar-se a cada zona i, d'altra banda, determina el conjunt d'infraestructures i equipaments que constitueixen les bases per assolir els objectius de la política de Parcs Naturals.

Els plans contenen un programa d'actuació que en el cas de Sant Llorenç té caràcter anual.

La consolidació del Pla depèn fonamentalment de la voluntat social i de la capacitat dels gestors de fer complir els textos normatius aprovats. L'execució del programa d'actuació ve determinat bàsicament per les possibilitats de finançament, la qualitat dels projectes i el sistema de gestió.

En l'actualitat, el grau de consolidació del Parc Natural és molt alt. El suport de la societat catalana tant per part dels ajuntaments i institucions com per part de la majoria dels ciutadans és molt àmplia. Tant és així que en aquests moments els Serveis Tècnics del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona estudia l'ampliació del Parc Natural. Aquesta ampliació afectaria principalment els municipis compresos dins el Bages, i en un primer esborrany agafaria unes 3.000 ha. Aquesta proposta es podrà presentar a informació pública possiblement a finals d'aquest any, quan en faci deu de l'aprovació de l'actual Pla Especial.

NOTA

1. El desembre de 1990 i d'acord amb el text normatiu del pla especial va quedar constituïda la Comissió Consultiva, òrgan que integra les entitats científiques i conservacionistes, les entitats de lleure, a més dels sectors agrícola i forestal. Té com a missió principal l'estudi de les propostes de les activitats que desenvolupa el parc i es reuneix com a mínim dos cops a l'any.

Pau Pérez de Pedro

Director del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac